

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานที่มีต่อทักษะการดูแลตนเอง
และทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3

Effects of Health Education Learning Management Using Work-Based Learning on
Self-Care and Communication Skills of Third Grade Students

บุษกร เกลิมสินสุวรรณ¹ และ จินตนา สรายุทธพิทักษ์³

Bussakorn Chalermssinsuwan¹ and Jintana Sarayuthpitak³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร ระหว่างก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร หลังทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เป็นโรงเรียนวิชูทิศ กรุงเทพมหานคร และ สุ่มห้องเรียนที่เป็นตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย เป็นนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน จำนวน 8 แผน แบบวัดทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียน แบบสำรวจทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครอง และแบบประเมินทักษะการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนน ด้วยค่า “ที”

ผลการวิจัยพบว่า

1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา / การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน /
ทักษะการดูแลตนเอง / ทักษะการสื่อสาร

Article Info: Received 14 March, 2017; Received in revised form 7 March, 2018; Accepted 14 December, 2018

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล: bussakorn.c@hotmail.com

Graduate student in Health and Physical Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: bussakorn.c@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล: jintana.s@chula.ac.th

Lecturer in Health and Physical Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: jintana.s@chula.ac.th

Abstract

The purposes of this study were 1) to compare the average score of the self-care and communication skills before and after investigation of an experimental group of students and a control group of students, and 2) to compare the average score of the self-care and communication skills assessment after investigation between the experimental and the control group. The sample was comprised of 60 third grade students from Wichutit School, Bangkok. Thirty students in the experimental group were assigned to study under the health education learning management using work-based learning while the other thirty students in the control group were assigned to study with conventional teaching methods. The research instruments were composed of the eight work-based learning activity plans, the self-care skills assessment form for students, the students' self-care skills observation form for parents and the communication skills assessment. The data were analyzed for the mean, standard deviation and t-test.

The research findings were as follows:

- 1) The mean scores of the of the self-care and communication skills tests of the experimental group after learning were significantly higher than before learning at .05 level.
- 2) The mean scores of the self-care and communication skills test of the control group after learning were found to have no significant difference than before learning at .05 level.

KEYWORDS: HEALTH EDUCATION LEARNING MANAGEMENT / WORK-BASED LEARNING / SELF-CARE / COMMUNICATION SKILLS

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัด และลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และ การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

เมื่อวิเคราะห์เป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่า มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม สามารถตัดสินใจและเลือกวิธีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพของตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจในชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี และความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนจะต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่หลักสูตรกำหนด กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และกระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง ล้วนเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2551; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ข้อมูลการสำรวจภาวะสุขภาพเด็กวัยเรียนระดับชั้นประถมศึกษาของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เมื่อ พ.ศ. 2555 พบว่า เด็กมีฟันแท้ร้อยละ 60.5 มีภาวะเหงือกอักเสบ มีหินปูนร้อยละ 59.9 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพทั่วไป ได้แก่ สระผมทุกวันร้อยละ 35.4 ใช้ช้อนกลางตักอาหารทุกครั้งร้อยละ 51.1 นอกจากนี้ จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2552 พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการรับประทานอาหารของเด็กอายุ 6-14 ปี ว่า ในแต่ละวันเด็กรับประทานอาหารมื้อหลักครบทั้ง 3 มื้อในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันเด็กที่รับประทานอาหารมากกว่า 3 มื้อก็เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าเช่นกัน แม้จะดูเหมือนเป็นเรื่องที่ดีแต่หากพิจารณาถึงกลุ่มอาหารที่เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพของเด็ก จะพบว่า เด็กกินอาหารในกลุ่มขนมทานเล่น และขนมกรุบกรอบสูงสุดถึงร้อยละ 96.0 ตามมาด้วยกลุ่มอาหารประเภทไขมันสูง ร้อยละ 94.6 และเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลมและเครื่องดื่มที่มีรสหวานร้อยละ 68.7 ข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมการออกกำลังกายของสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2552 ยังพบว่า เด็กไทยออกกำลังกายลดลง แม้ที่ผ่านมาหลายภาคส่วนได้มีการรณรงค์ให้มีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกันอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ก็ยังพบว่า ในปี 2554 มีเด็กเพียงร้อยละ 60.1 เท่านั้นที่ออกกำลังกาย ซึ่งเป็นตัวเลขที่ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับผลสำรวจเมื่อปี 2550 ที่พบว่า มีเด็กออกกำลังกายถึงร้อยละ 73.1 (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2555; กองทันตสาธารณสุข, 2550; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2548; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555)

ข้อมูลปัญหาสุขภาพดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า เด็กวัยเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นจำนวนมากมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ไม่เหมาะสม ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นความรับผิดชอบของครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาที่จะต้องจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาการสอนสุขศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการปฏิบัติ ผู้เรียนจะต้องได้รับประสบการณ์ตรงหรือได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งก็คือ การมีทักษะการดูแลตนเองนั่นเอง นอกจากนี้

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นไม่สามารถเข้าใจในประเด็นที่ครูได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งผลให้ไม่สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นทักษะการดูแลตนเองได้นั้น พบว่า ปัจจัยที่สำคัญคือ การขาดทักษะการสื่อสาร การที่เด็กขาดทักษะการดูแลตนเองและมีทักษะการสื่อสารที่ไม่ถูกต้องทำให้เด็กเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ ส่งผลให้ต้องหยุดเรียน เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโต พัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม รวมทั้งส่งผลเสียต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (จินตนา สราวุธพิทักษ์, 2557; 2558; สุชาติ โสมประยูร, 2542; หนึ่งทัย ขอผลกลาง และ กิตติ กันภัย, 2552)

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทักษะการดูแลตนเอง และทักษะการสื่อสาร พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน (Work-based learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ในยุคปฏิรูปที่สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารอย่างได้ผล เนื่องจากเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการกระทำ ปฏิบัติกิจกรรมการดูแลตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับและเกิดประสบการณ์ตรงผ่านการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง พูด อ่านและเขียน ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นฝึกฝนประสบการณ์ 3) ขั้นพิจารณาถึงการนำไปใช้ 4) ขั้นสรุปและประเมินผล

การจัดการเรียนรู้ด้วยการทำงานนี้ มีรากฐานและความเชื่อจากกลุ่มทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยมีแนวคิดว่าการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง จากนั้นผู้เรียนได้มีโอกาสนำความรู้ที่สร้างสรรค์ขึ้นนั้นไปสร้างสรรค์เป็นชิ้นงานทำให้เห็นความคิดที่เป็นรูปธรรม ดังตัวอย่างงานวิจัยของ สราวุธ ปึ้งผลพูล (2555) ที่ได้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้งานเป็นฐาน พบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้งานเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้งานเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงาน

ขณะปฏิบัติงานและคุณภาพของชิ้นงานอยู่ในระดับสูง (กาญจนา คุณารักษ์, 2553; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2558; Ellis, 2003; Willis, 1996)

จากเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ ค่านิยม สามารถตัดสินใจและเลือกวิธีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพของตนเอง สอดคล้อง กับปรัชญาการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นที่เน้นพฤติกรรม ด้านทักษะการปฏิบัติ และข้อกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสาร รวมทั้งจาก สภาพปัญหาสุขภาพของเด็กวัยเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่ยังคงมีอยู่มากในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน ที่มีต่อทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานที่มี ต่อทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โดย

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร ระหว่างก่อนและหลังทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร หลังทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

สมมติฐานการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลัง ทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร หลังทดลองระหว่าง นักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิสุทธิศ ปการศึกษา 2558 จำนวน 125 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ โรงเรียนวิสุทธิศ จำนวน 60 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน ที่มีต่อทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน ที่มีต่อทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ 1.1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1.2) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิสุทธิศ ปการศึกษา 2558 จำนวน 125 คน และสุ่มห้องเรียนที่เป็นตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากเป็นนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน 1.3) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 แบบวัดทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมิน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.95 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 แบบสำรวจทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครองมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.95 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 แบบประเมินทักษะการสื่อสาร มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.86 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81

ขั้นที่ 2 การกำหนดแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบเป็น 2 กลุ่ม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการทดลองการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน มีดังนี้ 1) ผู้วิจัยทดสอบความรู้เรื่องทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง (Pre-test) 2) นำผลการทดสอบก่อนเรียนมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารแตกต่างกันหรือไม่ การดำเนินการทดลอง 1) กลุ่มทดลองผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวม 8 สัปดาห์ 2) กลุ่มควบคุมดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยอาจารย์ประจำของโรงเรียน ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติของครูประจำโรงเรียน สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวม 8 สัปดาห์ สาระการเรียนรู้ของห้องควบคุมเหมือนกับห้องทดลอง การดำเนินงานหลังการทดลองโดยวัดทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบวัดฉบับเดียวกันกับแบบวัดก่อนเรียน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (Paired-sample t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หลังจากนั้นอีก 8 สัปดาห์ได้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (Independent-sample t-test)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชา

สุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
กลุ่มทดลอง	30	41.57	4.09	46.93	4.33	5.32	0.00*
กลุ่มควบคุม	30	41.10	4.22	42.10	3.78	1.15	0.25

* $p < .05$

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 41.57 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 46.93 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 41.10 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 42.10 คะแนน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
กลุ่มทดลอง	30	43.17	3.45	46.73	4.23	3.91	0.00*
กลุ่มควบคุม	30	41.50	3.56	43.20	3.27	1.83	0.77

* $p < .05$

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 43.17 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 46.73 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 41.50 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 43.20 คะแนน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
กลุ่มทดลอง	30	19.47	2.20	24.70	2.13	11.04	0.00*
กลุ่มควบคุม	30	18.40	3.78	20.33	5.37	1.93	0.62

* $p < .05$

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 19.47 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 24.70 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 18.40 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 20.33 คะแนน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียน หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียนหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	p
		$\bar{X}$	SD		
กลุ่มทดลอง	30	46.93	4.33	4.60	0.00*
กลุ่มควบคุม	30	42.10	3.78		

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองโดยนักเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 46.93 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 42.10 คะแนน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	p
		$\bar{X}$	SD		
กลุ่มทดลอง	30	46.73	4.23	3.61	0.00*
กลุ่มควบคุม	30	43.20	3.27		

* $p < .05$

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนโดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 46.73 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 43.20 คะแนน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสาร หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	p
		$\bar{X}$	SD		
กลุ่มทดลอง	30	24.70	2.13	4.13	0.00*
กลุ่มควบคุม	30	20.33	5.37		

* $p < .05$

จากตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 24.70 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 20.33 คะแนน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน ที่มีต่อทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสารของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองและทักษะการสื่อสาร หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการดูแลตนเอง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นฝึกฝนประสบการณ์ 3) ขั้นพิจารณาถึงการนำไปใช้ 4) ขั้นสรุปและประเมินผล ซึ่งทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน ทำให้นักเรียนได้

ความรู้และฝึกฝนประสบการณ์โดยตรง เช่น จากชั้นฝึกฝนประสบการณ์ ผู้วิจัยได้พานักเรียน ออกนอกห้องเรียน เพื่อเตรียมตัวในการแปร่งฟัน โดยผู้วิจัยแจกน้ำที่มีสีผสมอาหารให้นักเรียน อมแล้วบ้วนก่อนการแปร่งฟัน และให้นักเรียนสังเกตลักษณะฟันของตนเอง และบันทึกผลลงในใบงานเรื่อง ฟันของฉัน จากนั้นให้นักเรียนแปร่งฟันตามวิธีการและความรู้ของตนเอง เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติจริง ซึ่งผลที่ได้ คือ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามคำสั่งและแปร่งฟันได้ ขึ้นพิจารณาถึงการนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ประเมินผลการแปร่งฟัน โดยตรวจความสะอาดฟันของนักเรียน และให้นักเรียนสังเกตลักษณะฟันของตนเองหลังการแปร่งฟัน พร้อมบันทึกผลลงในใบงาน ซึ่งผลที่ได้ คือ นักเรียนส่วนใหญ่สามารถแปร่งฟันได้สะอาด อันเป็นผลมาจากการนำความรู้ที่ได้จากในห้องเรียน มาเชื่อมโยงกับการลงมือปฏิบัติจริง ขึ้นสรุปและประเมินผล ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนที่มีลักษณะ ฟันสะอาด ออกมาหน้าชั้นเรียน เพื่อพูดสรุปวิธีการแปร่งฟันและแสดงวิธีการแปร่งฟันอย่าง ถูกวิธีอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผลที่ได้ คือ นักเรียนมีความตั้งใจในการนำเสนอวิธีการแปร่งฟันอย่าง ถูกวิธี นักเรียนยิ้มแย้มแจ่มใส และนักเรียนที่เหลือได้รับความรู้จากการนำเสนอ เพื่อนำความรู้ ที่ถูกต้องไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีนักเรียนบางส่วนได้ปฏิบัติตามพร้อม ๆ กับที่เพื่อน กำลังนำเสนอหน้าชั้นเรียน

การดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ข้างต้นจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการดูแลตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดของสุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ ด้วยการทำงาน เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกฝนจนเกิดทักษะ ทำให้ผู้เรียนสามารถหาข้อสรุปขององค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสลองผิดลองถูกและพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติและใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะ การปฏิบัติที่ถูกต้อง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธ ปึ้งผลพูล (2555) ที่ได้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้งานเป็นฐานผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง

รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้งานเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้งานเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานขณะปฏิบัติงานและคุณภาพของชิ้นงานอยู่ในระดับสูง

2. ทักษะการสื่อสาร

การจัดการเรียนรู้ที่ใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน มีแนวคิดสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้สอนและผู้เรียน มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันในรูปแบบของการลงมือปฏิบัติและแลกเปลี่ยนความรู้โดยตรง โดยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมสำหรับบุคคลหรือกลุ่ม ซึ่งมีแนวทางการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งฝึกทักษะการสื่อสารไปพร้อมกัน จากการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการสื่อสารที่ดีเห็นได้ชัดจากกิจกรรมต่าง ๆ ดังเช่น การจัดการเรียนรู้เรื่อง โรคติดต่อที่ควรรู้ ในขั้นเตรียม ผู้วิจัยให้นักเรียนดูภาพการปฏิบัติตนในลักษณะต่าง ๆ และถามนักเรียนว่า ภาพใดบ้างที่เสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อ เพราะเหตุใด ขั้นฝึกฝนประสบการณ์ ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและศึกษาใบความรู้เรื่อง โรคติดต่อที่ควรรู้ พร้อมให้นักเรียนแสดงวิธีการปฏิบัติตนเมื่อเกิดโรคติดต่อตามที่กลุ่มตนเองจับสลากได้ และร่วมกันพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการและความรู้เฉพาะกลุ่ม ซึ่งผลที่ได้ คือ นักเรียนเกิดการฝึกทักษะการสื่อสาร ได้แก่ ทักษะการอ่าน จากการศึกษาใบความรู้ได้ฝึกทักษะการพูด จากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพพร้อมฝึกฝนทักษะการฟังจากที่เพื่อนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักเรียนมีความกระตือรือร้น รู้จักคิด รู้จักการผสมผสานความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติตนเมื่อเกิดโรคติดต่อ และสามารถเล่าถึงวิธีปฏิบัติตนและป้องกันการเกิดโรคติดต่อได้ ขั้นพิจารณาถึงการนำไปใช้ ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเพื่อพูดนำเสนอโรคติดต่อที่ได้รับมอบหมายในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ สาเหตุของการเกิดโรค การติดต่อ อาการของโรค และแสดงการปฏิบัติตนเมื่อมีอาการของกลุ่มของตนเอง โดยให้นักเรียนกลุ่มอื่นเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่เพื่อนนำเสนอ ซึ่งผลที่ได้ คือ ฝึกความกล้า

แสดงออกในการพูดนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ซึ่งนักเรียนกลุ่มอื่นเกิดทักษะการฟังขณะที่เพื่อนนำเสนอผลงานเพื่อเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟัง

นอกจากนี้ การเรียนรู้ด้วยการทำงานยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน นักเรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราว วิธีการปฏิบัติตนเมื่อเกิดโรคติดต่อจากประสบการณ์จริงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และได้วิธีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเมื่อเกิดโรคติดต่อ ซึ่งถือเป็นความรู้ที่นักเรียนควรทราบเพื่อการดูแลสุขภาพที่ดีของตนเอง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Raelin (2011) ที่กล่าวไว้ว่า หลักของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงาน เป็นการรวมภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติเข้าด้วยกัน โดยสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างการจัดการเรียนรู้กับการทำงานร่วมกัน เปรียบเสมือนการสร้างสรรคความรู้ด้วยการทบทวน การกระทำและแบ่งปันประสบการณ์ จากผลที่เกิดขึ้น พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ขณะทำงานกลุ่ม และมีการสรุปและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำงาน เพื่อสรุปองค์ความรู้ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชา อู่ยง (2551) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หากจัดกิจกรรมที่ใช้การเรียนรู้ด้วยการเน้นงานปฏิบัติ จะทำให้นักเรียนมีทักษะและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาโดยนำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการทำงานเข้ามาเป็นพื้นฐานเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่องในด้านการปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพที่ดีและทักษะการสื่อสาร
2. ควรมีการนำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการทำงานไปบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
3. ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการทำงานที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2551). *การจัดสาระเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข. (2555). *การสำรวจภาวะสุขภาพเด็กวัยเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพาณิชย์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- กองทันตสาธารณสุข. (2550). *รายงานผลการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2549-2550*. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพาณิชย์.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2553). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนา ด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น. *วารสารครุศาสตร์*, 42(4), 43-62.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2558). *โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญชา อยู่ยง. (2551). *การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง จังหวัดอุดรธานี (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2558). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูปการศึกษากลับทางจากล่างขึ้นบน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคุรุสภา.
- สราวุธ ปึ้งผลพล. (2555). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้งานเป็นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร)*. สืบค้นจาก

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/28375/24402>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2548). *สรุปสำหรับผู้บริหารการสำรวจอนามัย*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2552). *สุขภาพคนไทย*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *สถิติปัญหาสุขภาพ วัยเด็ก*. สืบค้นจาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_childn.jsp

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานคร.

สุชาติ โสมประยูร. (2542). *การสอนสุขศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). *19 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และ กิตติ กันภัย. (2552). งานวิจัยด้านการสื่อสารสุขภาพ กลไกในการพัฒนาสังคม. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 4(1), 65-77.

ภาษาอังกฤษ

Ellis, R. (2003). *Task-based language learning and teaching*. Oxford: Oxford University Press.

Raelin, J. (2011). *A model of work-based learning*. สืบค้นจาก <http://www.jstor.org/pss/2635156>

Willis, J. (1996). *A flexible framework task-based learning*. Oxford: Heinmann.